EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

Briselē, 2012. gada 8. augustā (08.08) (OR. en)

13107/12

DEVGEN 229
RELEX 745
ACP 157
COHAFA 106
WTO 285
ONU 106
OCDE 6

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Direktors *Jordi AYET PUIGARNAU* kungs, Eiropas Komisijas ģenerālsekretāra vārdā
Saņemšanas datums:	2012. gada 6. augusts
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs *Uwe CORSEPIUS* kungs
K-jas. dok. Nr.:	COM(2012) 444 final
Temats:	Komisijas ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam – 2012. gada ziņojums par Eiropas Savienības attīstības un ārējās palīdzības politiku un to īstenošanu 2011. gadā

Pielikumā ir pievienots Komisijas dokuments COM(2012) 444 final.

Pielikumā: COM(2012) 444 final

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 6.8.2012.
COM(2012) 444 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

2012. gada ziņojums par Eiropas Savienības attīstības un ārējās palīdzības politiku un to īstenošanu 2011. gadā

{SWD(2012) 242 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

2012. gada ziņojums par Eiropas Savienības attīstības un ārējās palīdzības politiku un to īstenošanu 2011. gadā

REAĢĒŠANA UZ JAUNĀM PROBLĒMĀM

2011. gadu raksturoja reaģēšana uz jaunām problēmām un risinājumu rašana jau esošajām. „Arābu pavasaris" – tautas kustības Eiropas Savienības dienvidu kaimiņvalstīs – lika izskanēt aicinājumiem pēc vairāk demokrātijas un sociālā taisnīguma. Reaģējot uz situācijas attīstību arābu pasaules valstīs, sākotnējam ES humānajam atbalstam un civilās aizsardzības pasākumiem sekoja īpašas stratēģijas un palīdzība, kas bija pielāgota šo valstu vajadzībām un ar ko tika atbalstītas ilgtspējīgas reformas un iekļaujoša ekonomikas attīstība. Subsahāras Āfrikā Eiropas Savienība paredzēja atbalsta pasākumu kopumu pasaules jaunākajai valstij – Dienvidsudānai.

Būdamas pasaules lielākās atbalsta līdzekļu devējas, Eiropas Savienība un tās dalībvalstis, kas sniedz vairāk par 50 % no oficiālās attīstības palīdzības (OAP) pasaulē, apstiprināja savas ilgtermiņa saistības samazināt nabadzību. Paziņojumā „ES attīstības politikas ietekmes palielināšana: Pārmaiņu programma"[1] tika uzsvērta nabadzības samazināšanai, demokrātijai, labai pārvaldībai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei paredzētā atbalsta nozīme un norādīts uz nepieciešamību sniegt palīdzību tur, kur tā ir visvajadzīgākā un var izraisīt vislielāko ietekmi. Tas bija īpaši svarīgi, ņemot vērā sarežģīto ekonomikas situāciju eurozonā. Lielākajā attīstības jomai veltītajā sanāksmē pasaules mērogā, proti, Augsta līmeņa forumā, kas 2011. gada novembrī notika Pusanā (Dienvidkorejā), tika arī uzsvērta nepieciešamība pastiprināt palīdzības efektivitāti un koordināciju un uzlabot palīdzības sniegšanu, izmantojot saņēmējvalstu sistēmas. Pārmaiņu programmu papildināja turpmākā pieeja saistībā ar ES budžeta atbalstu trešām valstīm[2] – viens no svarīgākajiem ES instrumentiem, kura mērķis ir panākt efektīvāku palīdzību un labākus rezultātus. 2011. gada decembrī tika publicēti jaunie ārējās palīdzības un attīstības finansēšanas priekšlikumi, kas ir daļa no daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam un kuros ir izklāstīti izdevumu plāni jaunajām prioritātēm.

Pārmaiņu programma – ES attīstības politikas modernizācija

Pārmaiņu programmas divi galvenie elementi ir, no vienas puses, cilvēktiesības, demokrātija un laba pārvaldība un, no otras puses, ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme. Šī ilgtspējīgā un iekļaujošā izaugsme tiks stimulēta, veicinot sociālo iekļaušanu un humāno attīstību, pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, uzņēmējdarbību un reģionālo integrāciju, ilgtspējīgu lauksaimniecību, enerģijas piegādi un piekļuvi enerģijai. Šajā saistībā tiek ierosināta diferencēta pieeja. Tas nozīmē, ka atbilstoši nākamajai ES daudzgadu finanšu shēmai dažas valstis (jo īpaši tās, kuras tagad pašas ir kļuvušas par līdzekļu devējām) saņems mazāk palīdzību vai nesaņems to vispār, un tām tiks piedāvāti alternatīvi sadarbības veidi. Šī jaunā pieeja nozīmēs, ka Eiropas Savienība spēs daudz labāk veicināt un aizstāvēt savas pamatvērtības un ievērot savas starptautiskās saistības pret saviem kaimiņiem, jo īpaši tiem, kas ir ceļā uz pievienošanos Eiropas Savienībai, un tiem, kas atrodas pārejas situācijā, kā arī pret nabadzīgākajām un neaizsargātākajām pasaules valstīm.

---

1 COM(2011) 637 galīgā redakcija.
2 COM(2011) 638 galīgā redakcija.

Citi jaunās politikas principi ir uzlabota sadarbība starp līdzekļu devējiem, jo īpaši ES dalībvalstīm, lai tādējādi nepieļautu centienu dublēšanos un nodrošinātu lielāku palīdzības saskaņotību un ietekmi. Eiropas Savienība piešķirs prioritāti nozarēm, kurām ir liels nabadzības samazināšanas potenciāls, piemēram, pārvaldībai, sociālajai aizsardzībai, veselības aprūpei, izglītībai, nodarbinātībai, lauksaimniecībai un enerģētikai. Divpusējā palīdzība valstīm nākotnē netiks piešķirta vairāk nekā trīs nozarēs[3]. Atjaunināmās politikas elementi ir arī tādi inovatīvi instrumenti kā dotāciju un aizdevumu apvienošana un privātā sektora iekļaušana.

Saistībā ar Eiropas Investīciju bankas ārējo pilnvaru pārskatīšanu Komisija izvērtē iespējas izveidot ES sadarbības un attīstības platformu, lai optimizētu mehānismus, kuru mērķis ir apvienot dotācijas un aizdevumus ārējos reģionos[4].

Enerģija veicina nabadzības samazināšanu

Enerģija ir svarīga nabadzības samazināšanai, proti, lai apmierinātu tādas cilvēku pamatvajadzības kā ēdiena gatavošana, veselības aprūpe, mājoklis, saziņa un pienācīgas kvalitātes nodarbinātība. Enerģija nodrošina arī ienākumus, radot uzņēmējdarbības iespējas. Pēdējos septiņos gados Eiropas Savienība ir piešķīrusi dotācijas apmēram 2 miljardu euro apmērā enerģētikas nozarei jaunattīstības valstīs, tādējādi ieņemot vadošo pozīciju pasaules energoapgādē. Lai finansētu atsevišķus projektus visā Āfrikas kontinentā, ir izmantoti tādi ES instrumenti kā ĀKK un ES enerģijas finansēšanas mehānisms, Āfrikas un ES atjaunojamo energoresursu programma un ES un Āfrikas Infrastruktūras ieguldījumu fonds. Komisija vēlas palielināt finansējuma līmeni nozarē, iesaistot turpmākajos projektos privāto sektoru un attīstības bankas. Eiropas Komisijas attīstības komisārs ir dalībnieks Augsta līmeņa grupā „Ilgtspējīga enerģija visiem", ko izveidoja ANO ģenerālsekretārs *Ban Ki-Moon* un kuras mērķis ir piesaistīt līdzekļus no visām sabiedrības jomām, lai finansētu ar enerģiju saistītas programmas. Enerģija ir arī viens no galvenajiem Pārmaiņu programmas elementiem.

Budžeta atbalsts – pārmaiņu dzinējspēks

Paziņojumā par *jauno pieeju ES budžeta atbalstam*, kas 2011. gada oktobrī tika publicēts kopā ar priekšlikumiem *Pārmaiņu programmai*, Komisija izskaidroja, kā izmantot šo attīstības instrumentu tā, lai tas kalpotu par pārmaiņu dzinējspēku. Budžeta atbalsts ir palīdzības metode, kas aptver dialogu, finanšu pārvedumus uz partnervalsts kases kontu, darbības novērtējumu un spēju veidošanu, pamatojoties uz partnerību un savstarpēju pārskatatbildību. Jaunajai pieejai vajadzētu nodrošināt budžeta atbalsta darbību lielāku dažādošanu, tādējādi ļaujot Eiropas Savienībai labāk reaģēt uz partnervalsts politisko, ekonomikas un sociālo situāciju. Eiropas Savienība liks lielāku uzsvaru uz savstarpēju pārskatatbildību un kopīgām saistībām cilvēktiesību, demokrātijas un tiesiskuma jomā, kā arī uz budžeta pārredzamību un kontroli.

Jauna finanšu shēma

Komisijas 2011. gada jūnija priekšlikumi daudzgadu finanšu shēmai (*MFF*) 2014.–2020. gadam balstījās uz priekšlikumiem, kas iekļauti paziņojumā „Budžets stratēģijai „Eiropa 2020""[5], kurā ir uzsvērtas jomas, kurās Eiropas Savienībai varētu būt svarīga loma

[3] Varbūtējs izņēmums ir ES kandidātvalstis un iespējamās kandidātvalstis, kas saņem finansējumu saskaņā ar Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu.

[4] Lēmums 1080/2011/ES.

[5] COM(2011) 500 galīgā redakcija.

arvien vairāk globalizētā pasaulē. Eiropas Savienība joprojām apņemas īstenot tūkstošgades attīstības mērķus (TAM) un sasniegt mērķi oficiālajai attīstības palīdzībai (OAP) līdz 2015. gadam atvēlēt 0,7 % no nacionālā kopienākuma (NKI). Lai palīdzētu sasniegt šos mērķus, ir ierosināts palielināt ārējās darbības finansējumu budžeta ietvaros no 56,8 miljardiem euro līdz 70 miljardiem euro un pastiprināti izmantot inovatīvus finanšu instrumentus (piemēram, aizdevumus, garantijas, pašu kapitāla un riska dalīšanas instrumentus), kuru mērķis ir piesaistīt privātus ieguldījumus un stiprināt saņēmējvalstu iestādes. Ir ierosināts arī palielināt 79 Āfrikas, Karību jūras baseina un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm paredzētos Eiropas Attīstības fonda (EAF) līdzekļus no 23 miljardiem euro (sešiem gadiem) līdz 30,3 miljardiem euro (septiņiem gadiem) (2011. gada cenās) un saglabāt finansējumu, ko tieši nodrošina ES dalībvalstis.

Kopīga lēmumu pieņemšana

2011. gadā savu darbību uzsāka jaunais Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD), kas atrodas Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos (AP) pakļautībā. Jo īpaši EĀDD 2011. gadā sadarbojās ar Komisijas dienestiem, lai kopīgi reaģētu uz krīzēm Lībijā un Tunisijā un izstrādātu priekšlikumus jaunajai daudzgadu finanšu shēmai. 140 ES delegāciju tīkls visā pasaulē veic politisko, diplomātisko un politikas izstrādes darbu ES uzdevumā un atbalsta dalībvalstis, īstenojot tādas darbības kā, piemēram, kopīgu ziņojumu sagatavošana. Tā kā dažu dalībvalstu diplomātiskie dienesti samazina savus resursus, lai koncentrētos uz citām prioritātēm, ES delegācijas sniedz pievienoto vērtību, jo tās nodrošina pienācīgu ES pārstāvību visā pasaulē. Tā mērķis nav aizstāt dalībvalstu diplomātiskos dienestus, bet gan gādāt par to, ka līdzekļi tiek izmantoti izmaksu ziņā lietderīgāk un efektīvāk un tiek pastiprināta ES loma pasaulē.

„Arābu pavasaris" – politika attiecībā pret dienvidu kaimiņvalstīm

Eiropas Savienība 2011. gada martā apstiprināja savu atbalstu cilvēkiem Vidusjūras dienvidu reģionā to centienos panākt cilvēktiesību labāku ievērošanu, lielāku demokrātiju un labāku dzīvi. Eiropas kaimiņattiecību politikas (EKP) ietvaros Eiropas Savienība piedāvāja dienvidu kaimiņvalstīm „*Partnerattiecības demokrātijai un kopīgam uzplaukumam*". Šo partnerattiecību pamatā ir uz stimuliem balstīta pieeja, ar ko atbalsta partnerus, kuri apņemas veikt reformas, un izveido ciešāku saikni starp iekšējo politiku un ārējo finansiālās palīdzības programmu. Tā rezultātā no dienvidu kaimiņvalstīm paredzētajiem līdzekļiem 600 miljoni euro tika pārvirzīti uz partnerattiecību mērķiem: demokrātisku pārveidi, partnerību ar cilvēkiem un pilsonisko sabiedrību, kā arī ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi.

No ES budžeta EKP partnervalstīm papildus tiek piešķirts 1 miljards euro, lai atbalstītu jaunā, 2011. gada maijā pieņemtā, kopīgā paziņojuma „*Jauna reakcija uz pārmaiņām kaimiņvalstīs*" īstenošanu. Lielākā šo papildu līdzekļu daļa (670 miljoni euro) tiks sadalīta, izmantojot divas vispārīgās programmas: *SPRING* (Atbalsts partnerības reformai un iekļaujošai izaugsmei) dienvidu kaimiņvalstīs (540 miljoni euro 2011.–2013. gadā) un *EaPIC* (Austrumu partnerības integrācija un sadarbība) austrumu kaimiņvalstīs (130 miljoni euro 2012. un 2013. gadā).

Pārējais papildu finansējums lielākoties ir piešķirts augstākās izglītības programmām (*Tempus*, *Erasmus Mundus*, u. tml.) un pilsoniskās sabiedrības organizāciju un nevalstisko dalībnieku atbalstam. Tika izveidots Pilsoniskās sabiedrības instruments, lai gan ES austrumu, gan dienvidu kaimiņvalstīs stiprinātu pilsoniskās sabiedrības spēju veicināt reformas un palielināt sabiedrisko pārskatatbildību; 2011. gadā šim instrumentam tika piešķirti

26,4 miljoni euro. Lai reaģētu uz svarīgajiem „Arābu pavasara" notikumiem, tika sagatavota vēl viena cita programma – „Ieguldījumu drošība Vidusjūras reģionā" (*ISMED*).

Rīcība pasaules mērogā

Lai pastiprinātu savas attiecības pasaules mērogā, Eiropas Savienība 2011. gadā pilnā mērā izmantoja un pilnveidoja savu esošo sadarbības, tirdzniecības un asociācijas nolīgumu un īpašo instrumentu klāstu.

Pēc Dienvidsudānas neatkarības pasludināšanas 2011. gada jūlijā tika atvērta jauna ES delegācija Džūbā (Dienvidsudānā). ES dalībvalstis un Komisija vienojās uzlabot palīdzības koordināciju un saskaņotību, kopīgi ieplānojot 800 miljonus euro vienā vienotā stratēģiskā dokumentā 2011.–2013. gadam, kurā galvenā uzmanība ir veltīta veselības aprūpei, izglītībai, lauku attīstībai, tiesiskuma veicināšanai un uzlabotai piekļuvei ūdensapgādei un sanitārijai. No šīs summas 200 miljoni euro bija no EAF.

Notikumiem Ziemeļāfrikā arī bija gan īstermiņa, gan, iespējams, ilgtermiņa ietekme uz šā reģiona kaimiņvalstīm dienvidos, jo īpaši uz Sāhelu un tās kaimiņvalstīm. Izmantojot savu stabilitātes instrumentu (SI), Eiropas Savienība reaģēja uz lūgumiem sniegt tūlītēju atbalstu stabilizācijas centieniem šajā reģionā, tostarp apmierinot (jo īpaši no Lībijas) atgriezušos migrantu un citu cilvēku iztikas un ar to saistītās vajadzības. ES „Stratēģija attiecībā uz drošību un attīstību Sāhelā" pievērsās ilgāka termiņa ietekmei uz reģionu drošības un attīstības jomā. Sākotnējais atbalsta pasākumu kopums 150 miljonu euro apmērā tika sadalīts starp Mali, Mauritāniju un Nigēru, paredzot to attīstības un pārvaldības darbībām, tostarp, lai stiprinātu attiecīgās tiesu sistēmas. Reģions joprojām saskaras ar daudzveidīgām un savstarpēji cieši saistītām problēmām: galēju nabadzību, klimata pārmaiņu sekām, biežām pārtikas krīzēm, iedzīvotāju skaita strauju pieaugumu, nestabilu pārvaldību, korupciju, neatrisinātu iekšējo spriedzi, vardarbīga ekstrēmisma un radikalizācijas risku, nelegālu tirdzniecību un ar terorismu saistītiem drošības apdraudējumiem.

Pārtikas krīzes Āfrikas ragā izrādījās vienas no lielākajām problēmām reģionā 2011. gadā. Eiropas Savienība piešķīra papildu līdzekļus Etiopijai (13,75 miljonus euro), Džibutijai (apmēram 4,5 miljonus euro) un Somālijai (25 miljonus euro). 2011. gada novembrī tika panākta vienošanās par jaunu stratēģisku sistēmu attiecībā uz Āfrikas ragu, tostarp tika iecelts ES vēsturē pirmais pārstāvis Āfrikas ragā, kurš sākotnēji pievēršas Somālijai un plaukstošajam pirātismam reģionā. Eiropas Savienība palielināja arī savu atbalstu Kotdivuārai, piešķirot valstij 125 miljonus euro, lai palīdzētu jaunajām iestādēm prezidenta *Alassane Ouattara* vadībā atjaunot politisko un ekonomikas stabilitāti. Panākumi tika arī gūti, īstenojot Āfrikas un ES kopīgās stratēģijas (*JAES*) otro rīcības plānu un šīs stratēģijas astoņas tematiskās partnerības. Āfrikas un ES platforma dialogam par pārvaldību un cilvēktiesībām iesniedza priekšlikumus par dabas resursu pārvaldību konfliktsituācijās un pēc tām, tādējādi atbalstot nesenos ES pasākumus, kuru mērķis ir lielāka pārredzamība saistībā ar Eiropas ieguves un mežsaimniecības nozares darbību Āfrikā.

Liela uzmanība 2011. gadā tika veltīta ES austrumu kaimiņvalstīm, kurām Eiropas Savienība ir gan partnere, gan reformu veicinātāja un magnēts ekonomikas iespējām. Otrajā Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē, kas notika Varšavā 2011. gada 29. un 30. septembrī, Eiropas Savienība un tās austrumu kaimiņvalstis atjauninēja savu apņemšanos; ES šajā saistībā apņēmās piešķirt 2012. un 2013. gadā papildu līdzekļus līdz 130 miljonu euro apmērā partnervalstīm, kas apņemas veikt reformas. Starptautiskā konferencē, ko Ukraina organizēja, atzīmējot Černobiļas atomelektrostacijā notikušās avārijas 25. gadadienu, tika panākta

vienošanās piešķirt vēl 550 miljonus euro programmai, lai uzbūvētu jaunu aizsargpārseguma struktūru un aizsargātu iedzīvotājus un vidi no apdraudējuma, ko rada bojātais Černobiļas 4. reaktors. Saskaņā ar savu Instrumentu sadarbībai kodoldrošības jomā Eiropas Savienība apņēmās piešķirt papildu 110 miljonus euro.

Vidusāzijas valstīs Eiropas Savienība tiek uzskatīta par ciešu politisko sabiedroto un uzticamu partneri, uz kuru tās var paļauties grūtajā pārejas procesā, ko šīs valstis ir uzsākušas, un kurš vienlaikus piedāvā arī ekonomikas iespējas. ES un Vidusāzijas ārlietu ministru sanāksmē, kas notika Taškentā 2011. gada 7. aprīlī, abi partneri atjauninája savu apņemšanos attiecībā uz ES un Vidusāzijas stratēģijas mērķiem un īstenošanu, paredzot 2012. un 2013. gadam līdzekļus, kuru mērķis ir atbalstīt svarīgas politiskas un sociālekonomiskas reformas.

ES un Latīņamerikas/Karību jūras reģiona (*LAC*) valstu augstākā līmeņa sanāksmē, kas notika 2010. gada maijā, tika pausts atbalsts ciešākām politiskām attiecībām ar šo reģionu. Ar Centrālameriku tika noslēgts ES vēsturē pirmais reģionālais asociācijas nolīgums un tika uzsākts īstenot daudzpusēju tirdzniecības nolīgumu, kas noslēgts ar Kolumbiju un Peru. Uz priekšu virzījās arī sarunas starp ES un Dienvidamerikas kopējā tirgus organizāciju (*MERCOSUR*) par asociācijas nolīgumu. 2011. gada novembrī Hamburgā (Vācijā) tika arī atklāts ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu fonda galvenais birojs.

Eiropas Savienība padziļināja arī savas attiecības ar Dienvidaustrumāzijas valstu asociāciju (*ASEAN*) un pastiprināja divpusējās saites ar asociācijas desmit dalībvalstīm, risinot sarunas par divpusējiem partnerības un sadarbības nolīgumiem (PSN) un brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN) un īstenojot tos. Ļoti sekmīgs no ES līdzekļiem finansēts projekts, kas aptver visu Āzijas reģionu, ir *SWITCH Asia* – daudzvirzienu programma, ar ko veicina ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, finansējot daudzus mazus projektus visā kontinentā. Programma sekmē nabadzības samazināšanu un dzīves kvalitātes uzlabošanu (tūkstošgades attīstības mērķi (TAM) Nr. 1 un Nr. 7) un vienlaikus veicina videi nekaitīgu ekonomiku.

Karību jūras reģionā tika turpināts ievērojams skaits 2010. gadā uzsākto iniciatīvu. ES un Karību jūras reģiona kopīgās stratēģijas, ko apsprieda ES un *CARIFORUM* valstu augstākā līmeņa sanāksmē 2010. gadā, galīgais projekts tika sagatavots institucionālai izskatīšanai; paredzams, ka to iesniegs 2012. gadā. Uz priekšu virzījās arī ES un *CARIFORUM* valstu ekonomisko partnerattiecību nolīguma (EPN) īstenošana. EAF komiteja apstiprināja ilgi gaidīto Karību jūras reģiona infrastruktūras ieguldījumu fondu Karību jūras reģiona ieguldījumu mehānisma veidā; 2012. gadā tam ir jāuzsāk sava darbība.

Klimata pārmaiņas ir lielākais drauds Klusā okeāna reģionam un apdraud šā reģiona valstu spējas sasniegt tūkstošgades attīstības mērķus. Turpinot 2010. gada decembrī uzsākto ES un Klusā okeāna reģiona iniciatīvu par klimata pārmaiņām, ES attīstības komisārs augsta līmeņa reģionālā konferencē, kas notika Vanuatu 2011. gada martā, tikās ar Klusā okeāna reģiona valstu ministriem; konferencē tika pausta pastiprināta apņemšanās īstenot efektīvu attīstības sadarbību, kuras mērķis ir risināt klimata pārmaiņu problēmu, samazināt nabadzību, veicināt cilvēktiesības, demokrātiju un dzimumu līdztiesību, kā arī visu tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanu. Paredzams, ka 2012. gadā Komisija un Augstā pārstāve iesniegs kopīgu paziņojumu „Ceļā uz atjauninātu ES un Klusā okeāna reģiona partnerību attīstības jomā”.

Visa 2011. gada laikā Eiropas Savienība turpināja uzņemties vadību pasaules mēroga cīņā pret klimata pārmaiņām, uzstājot uz turpmāku virzību starptautiskajās sarunās par klimatu. Eiropas Savienība pildīja savas saistības piešķirt tūlītēju finansējumu un ANO klimata

konferences priekšvakarā, kas notika Durbanā (Dienvidāfrikā) 2011. gada novembrī, pastiprināja savas diplomātiskās darbības klimata jomā.

ES finansē ar ūdensapgādi saistītus projektus

No 2004. gada līdz 2012. gadam tika līdzfinansēti 272 projekti saskaņā ar ĀKK ūdens resursu instrumentu, ko Eiropas Savienība izveidoja, lai uzlabotu ūdensapgādi, higiēnu un sanitāriju, un ūdens resursu pārvaldību Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīs. Instrumentu sākotnēji izveidoja ar līdzekļiem 700 miljonu euro apmērā no Eiropas Savienības un 12 miljoniem euro dotācijas veidā no Spānijas valdības.

Plašākā Eiropas Savienības Ūdens iniciatīva (*EUWI*), kas tika uzsākta 2002. gadā, joprojām cenšas no dažādiem avotiem piesaistīt līdzekļus ūdensapgādes un sanitārijas uzlabošanai. Kopš 2004. gada Eiropas Savienība ir jau palīdzējusi vairāk nekā 32 miljoniem cilvēku piekļūt uzlabotai ūdensapgādei un vairāk nekā 9 miljoniem cilvēku – sanitārijas iekārtām. Balstoties uz ES Ūdens iniciatīvas un ES un ĀKK ūdens resursu instrumenta panākumiem, Eiropas Savienība turpinās atbalstīt starptautisko sadarbību un veicināt inovatīvas pieejas, kas pastiprina saikni starp ūdeni un citām jomām, piemēram, lauksaimniecību un enerģētiku.

Pārmaiņu programmā Komisija uzsvēra, ka ar jauniem politikas virzieniem būtu jānovērš nevienlīdzība un jo īpaši jānodrošina nabadzīgiem cilvēkiem labāka piekļuve zemei, ūdenim un enerģijai, nekaitējot videi. No 2003. gada līdz 2010. gadam Eiropas Savienība piešķīra kopumā apmēram 3 miljardus euro darbībām, kas saistītas ar ūdensapgādes un sanitārijas projektiem. ES attīstības palīdzība, kas paredzēta ūdensapgādes un sanitārijas nozarei, šajā laikposmā ir gandrīz trīskāršojusies.

Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšana

2011. gada ziņojumā ir izklāstīts, kā ES projekti un programmas palīdz sasniegt tūkstošgades attīstības mērķus visos kontinentos un reģionos. Eiropas Savienība ir izstrādājusi programmas un izveidojusi īpašus instrumentus, lai padarītu tūkstošgades attīstības mērķus sasniedzamākus – tostarp tos mērķus, kuru sasniegšana visvairāk kavējas, proti, bērnu un māšu mirstības samazināšana. 2011. gada beigās tika pieņemts pirmais ES TAM iniciatīvas elements; 2010. gada septembrī uzsāktajai iniciatīvai ir atvēlēts 1 miljards euro. Tā ir koncentrēta uz valstīm, kas visvairāk atpaliek no savu tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšanas. ES Pārtikas mehānisms arī uzlabo uzturu un nodrošinājumu ar pārtiku. Līdz 2011. gada beigām ar šo ES mehānismu, kam atvēlēts 1 miljards euro, ir finansēti 134 projekti, kurus īstenojušas NVO un ES dalībvalstu aģentūras, 69 projekti, kurus īstenojušas starptautiskas organizācijas, trīs reģionālie projekti un desmit budžeta atbalsta pasākumi.

Ar Pārmaiņu programmu liela uzmanība ES attīstības sadarbības darba kārtībā tiek veltīta arī ilgtspējīgai lauksaimniecībai, nodrošinājumam ar pārtiku un uzturam. Lai palīdzētu valstīm sasniegt tūkstošgades attīstības mērķi Nr. 3 (dzimumu līdztiesība), ar ES tematisko programmu „Ieguldījumi cilvēkos" 2011. gadā tika finansētas divas nozīmīgas iniciatīvas dzimumu līdztiesības jomā, proti, iniciatīva par sieviešu sociālo un ekonomisko emancipāciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas programma „Nodrošināt pārskatatbildību dzimumu līdztiesības finansēšanā".

Cilvēktiesību un labas pārvaldības stiprināšana

Eiropas Savienība 2011. gadā izmantoja savā rīcībā esošos ārējos instrumentus un stratēģijas, lai veicinātu un aizsargātu cilvēktiesības un labu pārvaldību un cīnītos pret dzimumu nevienlīdzību. 2011. gada decembrī Komisija un Augstā pārstāve iesniedza kopīgu paziņojumu „Cilvēktiesības un demokrātija – ES ārējās darbības svarīgākais elements”[6]. Šajā paziņojumā ir apstiprināta ES pieeja cilvēktiesībām, kuras mērķis ir pielāgot cilvēktiesību veicināšanu vietējiem apstākļiem, un tajā ir izklāstīti veidi, kā varētu izmantot ES kopējo īpatsvaru. Turklāt saskaņā ar priekšlikumiem jaunajai daudzgadu finanšu shēmai tiks pastiprināts Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments, tostarp paredzot priekšlikumu pastiprināt atbalstu pilsoniskajai sabiedrībai visā pasaulē.

Iejūtīga pieeja saistībā ar sieviešu dzimumorgānu kropļošanu

Eiropas Savienības un Apvienoto Nāciju Organizācijas Bērnu fonda (*UNICEF*) sadarbības rezultātā ir gūtas ievērojamas sekmes, lai samazinātu sieviešu dzimumorgānu kropļošanu/griešanu un bērnu laulības, kas ietekmē daudzu meiteņu dzīvi. Atbilstošā programma, ko īsteno *UNICEF*, 2008.–2012. gadā kā ES finansējumu kopā ir saņēmusi EUR 3 991 000. Ēģiptē, Eritrejā, Etiopijā, Senegālā, Sudānā un Indijā programma ir pievērsusies tam, lai mainītu sociālās normas un attieksmi, ar cienījamu vietējo kopienu vadītāju starpniecību izglītojot iedzīvotājus uz vietas un organizējot diskusijas lauku kopienās par šiem delikātajiem jautājumiem. Pateicoties šādai iejūtīgai pieejai, Senegāla ir tuvu tam, lai kļūtu par pirmo valsti, kas paziņo par atteikšanos no šīs tradicionālās prakses.

Nākotnes perspektīvas

Ar Pārmaiņu programmu un saistītajiem priekšlikumiem par budžeta atbalstu tiek atjaunināta ES ārpolitika un attīstības politika, lai risinātu strauji mainīgās pasaules problēmas. Šīs modernizētās programmas mērķis ir koncentrēt attīstības palīdzību uz atbalstu cilvēktiesībām, demokrātijai, labai pārvaldībai un ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei. Svarīgas jomas šajā saistībā ir ilgtspējīga lauksaimniecība, nodrošinājums ar pārtiku, ilgtspējīga enerģija, privātā sektora kā attīstības partnera stiprināšana, pienācīgas kvalitātes nodarbinātība un sociālās aizsardzības minimums.

Eiropas Savienība atzīst, ka tā var uzlabot savus instrumentus, kuru mērķis ir atbalstīt ilgtspējīgas pārmaiņas pārejas sabiedrībās un kuri ir pielāgoti šo sabiedrību situācijai un vajadzībām un ņem tās vērā. Valstis ar zemiem ienākumiem ir īpaši neaizsargātas pret ārējiem satricinājumiem. Lai palīdzētu ilgtermiņā palielināt izturību pret satricinājumiem, 2011. gada kopīgajos paziņojumos tika ierosināts veltīt lielāku uzmanību iekšzemes ieņēmumu mobilizēšanai, pastiprinātiem sociālās drošības tīkliem, efektīvākai publisko izdevumu izmantošanai un ekonomikas diversifikācijas pasākumiem. Tomēr būs vajadzīgs laiks, līdz būs jūtami visi šīs politikas sniegtie ieguvumi. Turklāt Komisija izvērtēs iespēju piemērot savus inovatīvos projektus, piemēram, *SPRING*, arī citām pasaules daļām.

Ir nepieciešami īstermiņa mehānismi, lai palīdzētu jaunattīstības valstīm reaģēt uz ārējo satricinājumu ekonomisko un finansiālo ietekmi. Balstoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot *FLEX* instrumentu, Pārtikas mehānismu un valstīm, kuras saskaras ar ekonomikas lejupslīdi, paredzēto neaizsargātības *FLEX* mehānismu (*V-FLEX*), Komisija izstrādā papildu mehānismus, kas absorbē satricinājumus. Tūkstošgades attīstības mērķu sasniegšana un tai sekojošā satvara izstrāde arī 2012. gadā būs viens no svarīgākajiem jautājumiem saistībā ar ANO tūkstošgades attīstības mērķu pārskatīšanu, kas paredzēta 2013. gadā.

[6] http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0886:FIN:LV:PDF.

1. diagramma – Sadalījums pa nozarēm

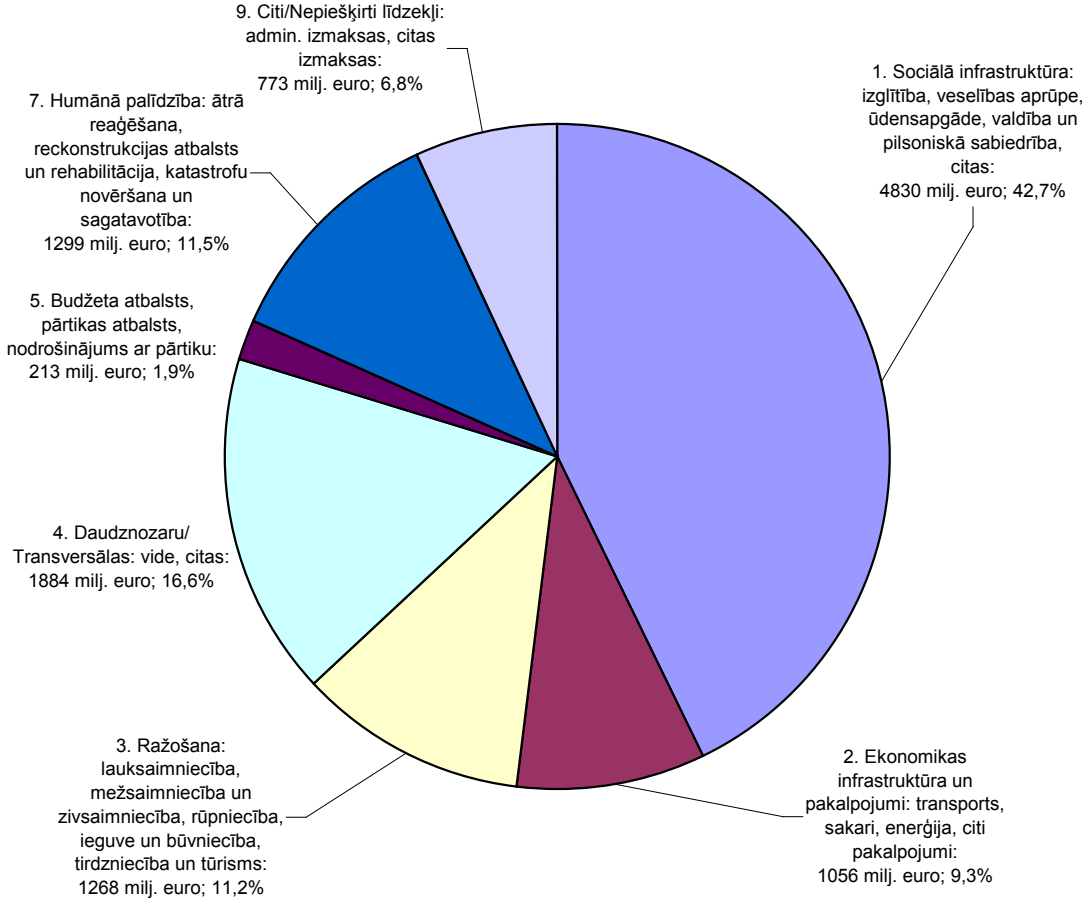

Saistības 2011. gadā, miljonos euro

OAP līdzekļi, kurus pārvalda Eiropas Komisija

2. diagramma – Eiropas Konsenss: Ar ES attīstības sadarbību saistītās jomas

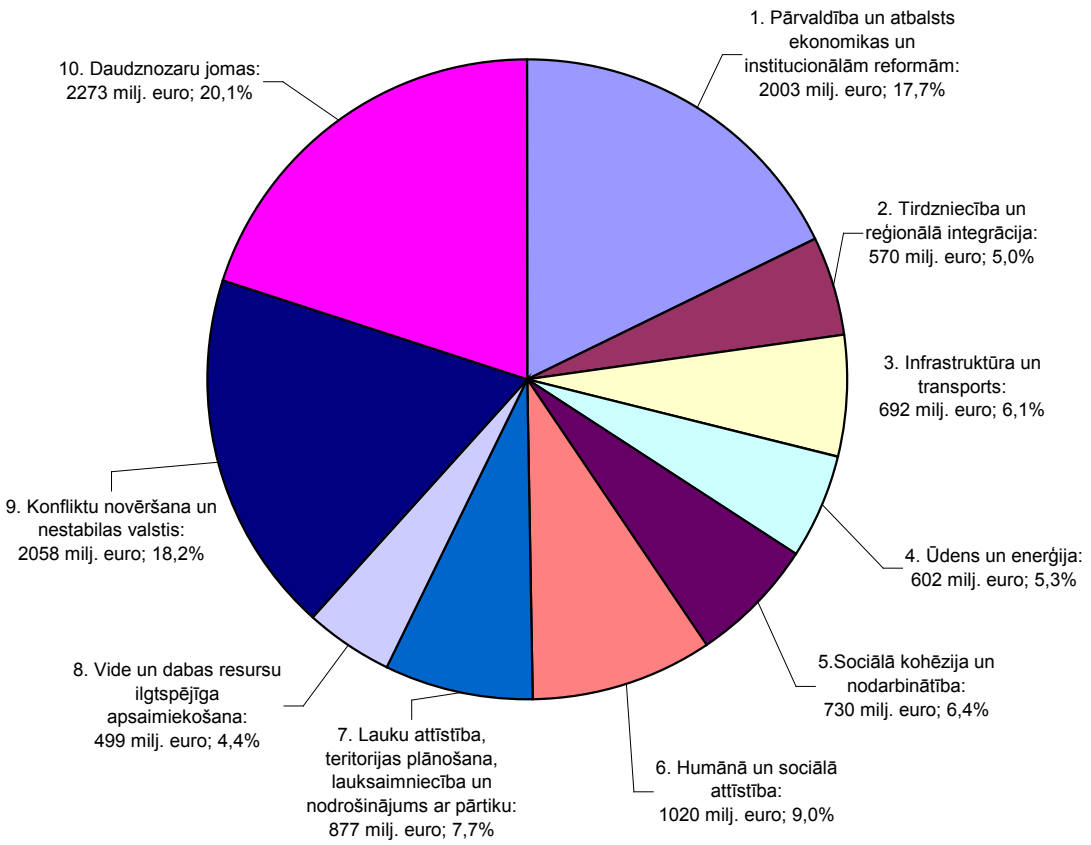

Saistības 2011. gadā, miljonos euro

OAP līdzekļi, kurus pārvalda Eiropas Komisija

3.a diagramma – Nabadzība uzmanības centrā, 2000.–2011. gads

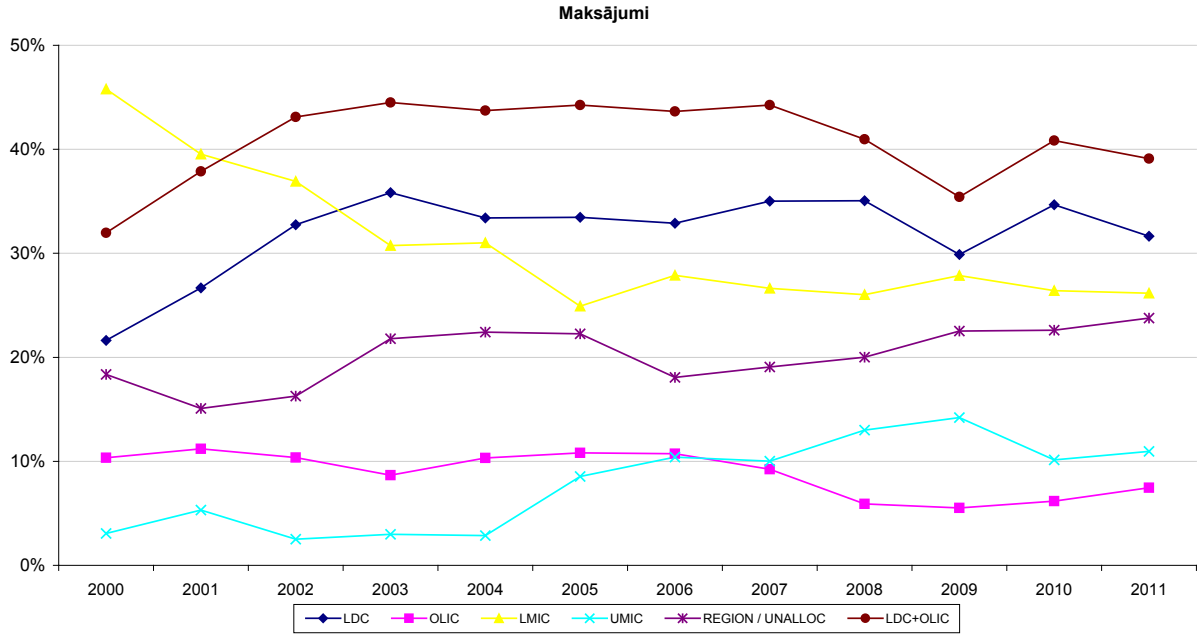

LDC – vismazāk attīstītās valstis

OLIC – pārējās valstis ar zemiem ienākumiem

LMIC – valstis ar zemākiem vidējiem ienākumiem

UMIC – valstis ar vidēji augstiem ienākumiem

REGION / UNALLOC – reģionālās programmas un nepiešķirti līdzekļi

No REGION / UNALLOC programmām ieguvējas ir arī visnabadzīgākās valstis LDC+OLIC.

Jaunajā ESAO/APK sarakstā, kas stājās spēkā 2008. gadā, vairākas OLIC kategorijas valstis ir pārklasificētas par LIMIC kategorijas valstīm: Kamerūna, Kaboverde, Indija, Moldova, Mongolija, Nikaragva un Kongo Republika.

3.b diagramma – Nabadzība uzmanības centrā, 2000.–2011. gads

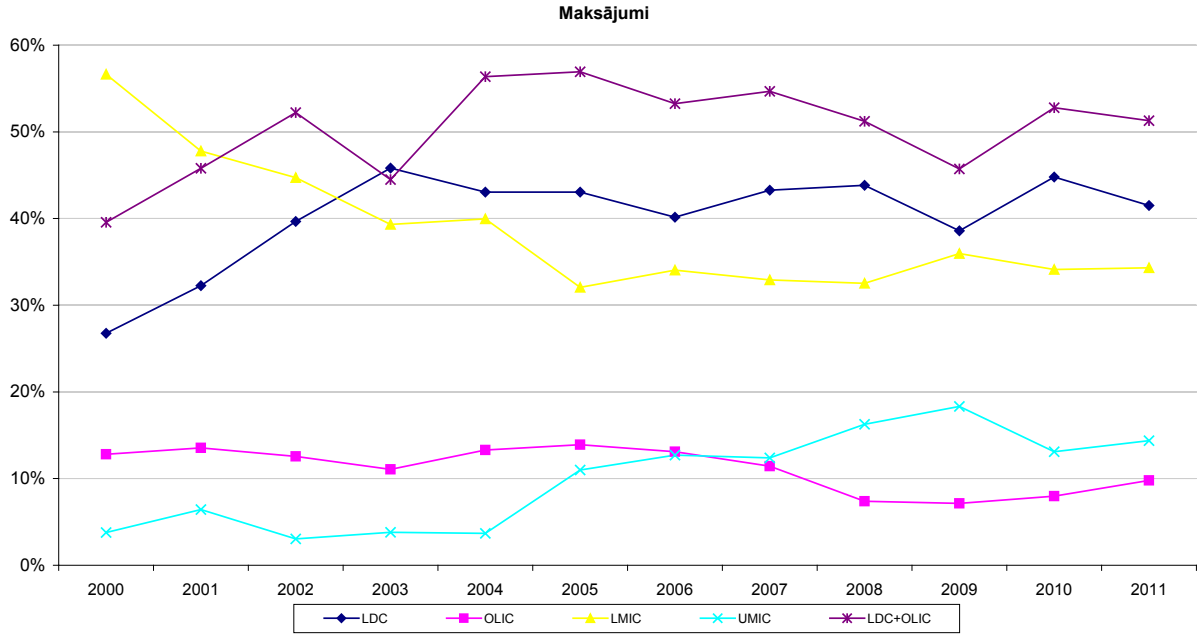

LDC – vismazāk attīstītās valstis
OLIC – pārējās valstis ar zemiem ienākumiem
LMIC – valstis ar zemākiem vidējiem ienākumiem
UMIC – valstis ar vidēji augstiem ienākumiem

Lai saskaņotu šajā diagrammā iekļautos datus ar citu līdzekļu devēju sniegtajiem datiem, šajā diagrammā nav ņemtas vērā reģionālās programmas un programmām nepiešķirtie līdzekļi.

Jaunajā ESAO/APK sarakstā, kas stājās spēkā 2008. gadā, vairākas OLIC kategorijas valstis ir pārklasificētas par LIMIC kategorijas valstīm: Kamerūna, Kaboverde, Indija, Moldova, Mongolija, Nikaragva un Kongo Republika.